

บทความจากวิทยานิพนธ์เพื่อการเผยแพร่

ชื่อเรื่อง

(ภาษาไทย) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง พืชพื้นบ้าน
ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

(ภาษาอังกฤษ) THE LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT OF JUNIOR
HIGH SCHOOL LEVEL ENTITLED LOCAL PLANTS IN TAMBON
CHAYALIT, CHAYO DISTRICT, ANGTHONG PROVINCE

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาไทย) สมาน ไกรทัต

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาอังกฤษ) SMARN KRAITAT

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the local curriculum of the junior high school level entitled "Local Plants" in Tambon Chayalit, Chayo district, Angthong province. The sample group consisted of 5 school committee, 2 community leaders, 15 parents of Matthayomsuksa 1 students. The populations used in this research were 25 Matthayomsuksa 1 students in the 2007 academic year. The instruments were 4 lesson plans lasting 18 hours, 30-item learning achievement test, the evaluation form of performance skills and enthusiastic qualifications, and an attitude test towards the local curriculum learning. The statistic analysis was performed in term of percentage, mean, standard deviation, and t – test.

The finding revealed as follows.

1. The evaluation results of the curriculum used the Puissance technique showed that the developed local curriculum of junior high school entitled "Local Plants" in Tambon Chayalit, Chayo district, Angthong province was highly qualified with P.M. 12.95.
2. From the experiment, the improved curriculum was effective by considering the

following items.

2.1 The average point of the posttest of the learning achievement of the local curriculum was higher than the pretest.

2.2 The students who learned the local curriculum got the total scores of the performance skills and enthusiastic qualifications, and the scores of the learning achievement of the posttest at 84.04 per cent.

2.3 The attitude towards the local curriculum of students who studied the Local Plants was 88.48 per cent.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ใช้สำรวจความต้องการของชุมชน ได้แก่ กรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 คน ประชากรที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 18 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 30 ข้อ แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะความกระตือรือร้นในการเรียน และแบบวัดเจตคติ ต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตร โดยใช้เทคนิคการประเมินแบบปุยแข่งส์ พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสูง คือ มีค่า P.M. 12.95

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจาก

2.1 ผลการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2.2 นักเรียนที่ผ่านการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น มีคะแนนรวมทักษะการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะความกระตือรือร้นในการเรียน และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 84.04

2.3 นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชพื้นบ้าน มีเจตคติต่อการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเฉลี่ยร้อยละ 88.48

บทนำ (คำนำ)

การศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้าน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม การเมืองและการปกครอง เหตุใดที่การเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย ยังเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ย่อมหมายถึงความต้องการของบุคคลากรในการศึกษายังมีตลอดชีวิตนั่นเอง (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2545 : 19)

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง และการปกครอง ด้วยอิทธิพลของสภาพความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ รวมถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ดังจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาทำให้มนุษย์ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ อารุง จันทวานิช (2542 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า การศึกษามีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในโลกยุคโลกาภิวัตน์นั้น ทรัพยากรที่สำคัญที่สุด คือ บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เพราะความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการผลิตของแต่ละประเทศ ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 1) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาพื้นฐานคุณภาพชีวิตของมนุษย์ความแตกต่างของมนุษย์กับสัตว์ที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ การที่มนุษย์ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการศึกษาที่มีระบบ หรือการศึกษานอกระบบก็ตาม การจัดการศึกษาทุกระบบจะบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศได้นั้น จะต้องมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาเกี่ยวกับ มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 24 ระบุว่า กระบวนการจัดการ

เรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งในมาตรา 27 กำหนดไว้ว่าให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไปจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรา 41 ยังกำหนดไว้อีกว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษา ในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นของตน

จากที่กล่าวมาข้างต้นย่อมเห็นได้ว่าบุคลากรของรัฐมีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องร่วมมือกันในด้านจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย พระราชบัญญัติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ประเทศไทยได้จัดกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนชาวไทยมานานแล้ว แต่จะเห็นได้ว่า การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงและได้วิวัฒนาการอย่างสม่ำเสมอ คือ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตรมาเป็นระยะ จนกระทั่งมีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับหลังสุด เมื่อพุทธศักราช 2544 ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงคือ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจของประเทศและที่สำคัญหลักสูตรเดิม มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ คือ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ เช่น การนำหลักสูตรไปใช้ ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด ไม่สามารถ สร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมีทักษะในการดำเนินชีวิต และการกำหนดหลักสูตรจากแกนกลางยังไม่สามารถสะท้อนต่อสภาพความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่นได้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ข้อที่ 4 ระบุไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้” จึงเห็นได้ว่าเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการติดตามประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษา มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น สามารถดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้เรียนรู้จัก และเข้าใจท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนาท้องถิ่น มีความรัก และความผูกพันกับท้องถิ่นของตน สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ดังที่ พูลศรี ไม้ทอง (2543 : 14) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกันไป ดังนั้น การนำหลักสูตรแกนกลาง หรือหลักสูตรแม่บทไปสู่การปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตร ให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นั้นจากชุมชนหรือท้องถิ่น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ทั้งยังช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพันในท้องถิ่นของตนเอง และสามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ ได้

ถึงแม้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถที่จะพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ผ่านมานั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น ซึ่งได้แก่หน่วยงานในระดับเขตการศึกษา ระดับจังหวัด ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับโรงเรียน ยังไม่สามารถที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากรายการการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการพัฒนาและใช้หลักสูตรท้องถิ่นของหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เขตการศึกษา 5 สาราญ ชวนวัน (2542 : 150-151) พบว่าในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยงานที่มีการปฏิบัติจริง ในระดับเขตการศึกษา จังหวัดและอำเภอ มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่าปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาด้านการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิจิตรา ไสยยะ (2543 : 149) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 พบว่า ศึกษาพิเศษส่วนใหญ่ร้อยละ 88.88 พบปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากรท้องถิ่น เนื่องจากการที่บุคลากรท้องถิ่น ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 ได้พบปัญหาครุขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากครูไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ขณะที่ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 55.55 ที่พบปัญหาภาระงานของครูที่มีมาก ทำให้ครูไม่มีเวลาดำเนินการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

จากการที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการปฏิบัติจริงในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในระดับน้อย และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถดังกล่าวย่อมส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาของชาติไม่สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการศึกษา ให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดและนำมาประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นได้

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และตรงกับคุณภาพของผู้เรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตลอดจนการปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรอย่างยิ่ง ที่จะมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง พืช

พื้นบ้าน ตำบล ชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ที่มีประสิทธิภาพ โดยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น จะส่งผลให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์จากการเรียนรู้ เรื่อง พืชพื้นบ้าน ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ และการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่องพืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

วิธีการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ มีกระบวนการ 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น 2) การจัดทำหลักสูตรฉบับร่าง 3) การตรวจคุณภาพของหลักสูตร 4) การทดลองใช้หลักสูตร 5) การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) กรรมการสถานศึกษา 2) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดชัยสิทธิาราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 4) ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แผนแบบการวิจัยเป็นชนิด one- group pretest –posttest design คือ แบบศึกษากลุ่มเดียววัดก่อน - หลังการทดลอง

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ออกแบบการวิจัย
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการปฏิบัติงานและคุณลักษณะความกระตือรือร้นในการเรียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น
4. ทดลองใช้เครื่องมือ
5. เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และแปลผล
6. สรุปและอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ 1) การหาคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้เทคนิคของปยุตต์ 2) การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น 3) ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนรวมทักษะการปฏิบัติงานและคุณลักษณะ ความกระตือรือร้นในการเรียน

และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นหลังเรียน 4) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) 5) หาค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สูตร KR - 20 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น พบว่า กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน (ร้อยละ 100) ต้องการให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชยจังหวัดอ่างทอง เพื่อใช้สอนนักเรียน และยินดีจะให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และการให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับพืชพื้นท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542 : 135) ที่กล่าวว่า หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมอย่างกว้างๆ ให้ผู้เรียนรู้คล้ายคลึงกัน ผลทำให้ไม่สามารถประมวลรายละเอียดตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นบางอย่าง และไม่อาจสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 110) ที่กล่าวว่า หลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ได้ แต่หลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอนไม่ว่าด้านอาชีพ หัตถกรรม เกษตรกรรม ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตน

1.2 จากผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นพบว่าหลักสูตรท้องถิ่น ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสูง (ค่า P.M. 12.95) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจและมีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องพืชที่มีอยู่ในหมู่บ้านในท้องถิ่น มีสรรพคุณทางสมุนไพรและโภชนาการ ที่นักเรียนมีความสนใจ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข ซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช (2545 : 20) ที่กล่าวว่า การที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีนั้นผู้สอนต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน

เป็นสิ่งแรก อีกทั้งเนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียนเองทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และเรียนรู้รวดเร็วและมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 109) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่าและเนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่ผู้เรียนมีความสนใจ จึงมีผลให้หลักสูตรมีคุณภาพสูง

2. ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

2.1 จากผลการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดชัยสิทธิาราม จำนวน 25 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร โดยดำเนินการประเมินผลในหลายๆ ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ในภาคทฤษฎี ด้วยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นก่อนและหลังเรียน ประเมินด้านพฤติกรรมปฏิบัติงานด้วยแบบประเมินพฤติกรรมปฏิบัติงานระหว่างเรียน ประเมินด้านจิตพิสัย ด้วยแบบประเมินคุณลักษณะความกระตือรือร้นในการเรียนระหว่างเรียน และประเมินเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นของนักเรียน ด้วยแบบวัดเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินที่ครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านจิตพิสัย เป็นการประเมินผลการเรียนรู้อย่างครอบคลุม ตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ บลูม (Bloom, 1972 : 62) ที่ว่า การประเมินผลการเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และต้องครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยและสอดคล้องกับสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 2) ที่กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และดำเนินไปอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการศึกษาผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดอ่างทอง พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 18.60 และคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 14.92 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้เรื่องราวที่หลักสูตรท้องถิ่นได้กำหนดให้นักเรียนเรียนจะเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของนักเรียนเอง แต่ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนต่อเรื่องราวที่ปรากฏยังมีน้อยมากหรือไม่เลย ต่อเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้อตามหลักสูตรท้องถิ่น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งให้เห็นได้ว่าถึงแม้

เรื่องราวที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในท้องถิ่นแล้วก็ตาม ก็ไม่อาจเชื่อมั่นได้ว่านักเรียนในท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีความรู้ความเข้าใจดีพอ คราบใดที่เรื่องราวเหล่านั้นยังไม่ได้หยิบยกขึ้นมาเป็นบทเรียน นอกจากนั้นการกำหนดเนื้อหาให้เด็กได้เรียนรู้ได้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กได้ผลมากน้อยเพียงใด เนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตรท้องถิ่นวิชาวิทยาศาสตร์ในครั้งนี้ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับพืชพื้นบ้าน ว่ามีประโยชน์หรือโทษอย่างไร ซึ่งทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้ จึงทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของ ลำสิริรักสุทธิ (2544 : 66-67) ที่ว่า ก่อนจะเขียนหนังสือสำหรับเด็กสักเล่มสิ่งที่ควรทราบอีกประการหนึ่งก็คือรู้จักธรรมชาติความสนใจของเด็ก เด็กในวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (อายุ 12-14 ปี) ชอบอยากรู้อยากเห็น จึงนับได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาวิทยาศาสตร์ในครั้งนี้ เป็นการสร้างความเข้าใจในท้องถิ่นให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ส่งผลให้นักเรียนมีความรัก ภูมิใจในท้องถิ่นตามมาด้วย และเชื่อมั่นได้ว่าความรู้สึกลักษณะนี้จะถาวรเป็นการจัดเนื้อหา การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและระดับของนักเรียน ซึ่งทำให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้นและมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการทำงานวิจัยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรท้องถิ่น วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมีดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหาร

1.1.1 ให้การสนับสนุนในทุกด้าน อย่างต่อเนื่อง เช่น จัดสรรงบประมาณในการพานักเรียนไปศึกษาสถานที่จริงตามที่ปรากฏในหลักสูตร จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นต้น

1.1.2 นิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.1.3 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ครูผู้สอน

1.2.1 ให้ความสนใจในเรื่องนี้ และศึกษาความรู้เรื่องราวอย่างดีก่อนที่จะทำการสอนเพื่อที่จะเพิ่มเติมในส่วนรายละเอียดบางประเด็นเป็นการส่งเสริมความรู้ให้นักเกิดความรู้สึกซาบซึ้งและคล้อยตามในขณะที่เรียน

1.2.2 ให้นักเรียนทราบผลการประเมินโดยทันทีในการประเมินผลแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพื่อส่งผลกับกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไปด้วย โดยที่นักเรียนที่ได้คะแนนดีจะช่วยในการส่งเสริมแรงอย่างหนึ่ง และในขณะเดียวกันนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำก็จะแก้ไขข้อบกพร่องในกิจกรรมต่อไป

1.2.3 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างเรียนในทุก ๆ 10-15 นาที จนครบชั่วโมง เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงจากนั้นจึงค่อยนำคะแนนที่ได้ในแต่ละช่วงมาเฉลี่ยเป็นค่าของคะแนนจริง

1.3 กรรมการสถานศึกษาควร

1.3.1 ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและด้านอื่นๆ

1.3.2 ช่วยประสานงานและประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

1.4 ผู้ปกครอง

1.4.1 ให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

1.4.2 ดูแลให้กำลังใจนักเรียนในการเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

1.4.3 ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับนักเรียนแก่ครูผู้สอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่สามารถจัดทำได้ เพื่อให้เกิดความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมของท้องถิ่น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 ต่อไปให้ต่อเนื่อง

2.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพืชท้องถิ่นในกลุ่มสาระต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ, 2540.

_____. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว, 2546.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ, 2542.

- _____ . คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ :
กระทรวงฯ, 2545.
- _____ . หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระการเรียนรู้กลุ่ม
สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ, 2545
- กาญจนา คำสอนทา. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำปลาร้า กลุ่มงานและพื้นฐาน
อาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและ
การสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2543.
ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2540.
- ขนิษฐา สุวรรณสร. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้หุบขางพารา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2550. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรา ชุมณี. การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น อำเภอไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
ถ่ายเอกสาร.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร หลักการและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อรินเพรส, 2539.
- ฉวีวรรณ แผ้วตะคุ. การพัฒนาหลักสูตรงานที่เตรียมไปสู่อาชีพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
ในกลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและ
การนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541.
- ชีวิรัตน์ สาลีประเสริฐ. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุอำเภอ
อุทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2544.
- ณัฐกานต์ เรือนคำ. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เรื่องการปลูกพืชที่สำคัญของชุมชนบ้าน
สันตะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันตะ อำเภอนาน้อย
จังหวัดน่าน. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ :

- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546. ถ่ายเอกสาร.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : วิ อินเทอร์เน็ต, 2548.
- ชำระ บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์, 2542.
- ธีระวุฒิ เอกะกุล. การวัดเจตคติ. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. กิจกรรมการศึกษาเพื่อท้องถิ่น : เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์, 2545.
- นิตยา บุตรศรี. การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- บังอร พุ่มสะอาด. คู่มือครูการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย. พระนครศรีอยุธยา : เทียนวัฒนา, 2536.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : เจริญดีการพิมพ์, 2531.
- ปริญญา ปานชานา. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชา ท.035 วรรณกรรมท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา เครือสินธุ. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำน้ำตาลมะพร้าว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545. ถ่ายเอกสาร.
- เป็รื่อง กิจรัตน์. หลักสูตรอุตสาหกรรมศึกษาและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร, 2532.
- พรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เมธีทิพย์, 2545.
- พลศรี ไม้ทอง. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ภพ เลหาไพบุลย์. แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.

- ภัทรียา สามงามยา. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องแผนวงประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545. ถ่ายเอกสาร.
- มณฑิชา ชนะสิทธิ์. การศึกษาสภาพปัญหาและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน
ประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน หน่วยที่ 1-5.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยฯ. 2545.
- ยุทธ ไกยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ยุวดี กังสาดล. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กรณีศึกษาโรงเรียนวัดใหญ่
ต้นโพธิ์ อำเภอบางแพร จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศ
การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2542. ถ่ายเอกสาร.
- เรณู ลิงห์อุบล. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง History of Uthai District
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุทัย (ชวนวิทยา). วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2549. ถ่ายเอกสาร.
- ลักขณา สิริวัฒน์. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2544.
- วารี คำเกิด. เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏ
สวนสุนันทา, 2542.
- วิจิตรา ไสยยะ. การศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ประสิทธิ์เวชช์. การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอรี.
ถ่ายเอกสาร, 2542.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. มติใหม่การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2523.
- _____. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน-มติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

ชเนศวรการพิมพ์, 2525.

_____. การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.

_____. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2537.

ศรีวรรณ จันทร์หงษ์. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่วงดุลภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง งานจักสาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษากรณีวัดยกระบัตร์ (ชุมชนราษฎร์นุสรณ์) จังหวัดสมุทรสาคร.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542. ถ่ายเอกสาร.

สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2532.

สงกรานต์ จำปาบุรี. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไข่เค็ม กลุ่มงานและพื้นฐาน
อาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การประถมศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาสารคาม, 2544. ถ่ายเอกสาร.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2527.

สฤณี สุทธิยา. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มงานงานและพื้นฐานอาชีพเรื่องการสานหมวกตาล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545. ถ่ายเอกสาร.

สาลินี อุดมผล. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านเรื่องการเจียรไนนิล.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. คู่มือการพัฒนาสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. พระนครศรีอยุธยา, 2539. ถ่ายเอกสาร.

สำราญ ชนวนัน. การศึกษาสภาพการพัฒนาและการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของหน่วยงานที่จัด
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เขตการศึกษา 5. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม, 2542. ถ่ายเอกสาร.

สำลี รักสุทธี. เทคนิควิธีการเขียนหลักสูตร. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2544.

สำลี ทองธิว. หลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : กรณีศึกษาวิทยาศาสตร์ระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สุกัญญา ร้อยพิลา. การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเรื่องบุคคลสำคัญระดับท้องถิ่นในกลุ่มสร้าง
เสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542. ถ่ายเอกสาร.

สุชาติ วงศ์สุวรรณ. “ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร,” *สารพัฒนาหลักสูตร*. 14(119) : 20 – 24 ;
มกราคม 2538.

สุจิต เพียรชอบ. *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

สุนีย์ ภูพันธ์. *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่ : เดอะโนนเลทเซ็นเตอร์,
2546.

สุมาลี จันทร์ชดอ. *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2542.

สุมิตร คุณานุกร. *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : ชวนชม, 2520.

สุวิมล ว่องวานิช. *การวัดทักษะการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2547.

องอาจ นัยพัฒน์. *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และ
สังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สามลดา, 2549.

อภิชัย หล้าสุดา. *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง
การสานสัมพันธ์ประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.
ถ่ายเอกสาร.*

เอกวิทย์ ณ ถลาง. “ข้อคิดเรื่องหลักสูตร” ใน *คู่มือนิเทศการศึกษา*. พระนคร : วิทยาลัยครู
สวนสุนันทา, 2521.

อำนวยการ รุ่งรัมย์. *การสอนวิทยาศาสตร์แบบกลวิธี*. มหาสารคาม : ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์มหาสารคาม, 2525.

อำรุง จันทร์วานิช. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพ,” *วิชาการ*. 2 (9) : 2 ; กันยายน 2542.

อุดม จำรัสพันธ์. *เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการสอนเด็กวัยเรียน*. กรุงเทพฯ :
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2541.

อุทุมพร จามรมาน. *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

Anastais, A. *Psychological testing*. New York : MacMillan, 1982.

Beauchamp George A. *The Curriculum of Elementary School*. Boston Allyn and Bacon,
1968.

- Bintz, William Paul. **Curriculum and Curriculum development as inquiry**. Ph. D. Dissertation. Indiana University. (Online). Available : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=742707281&SrchMode=1&s>, 1995.
- Bloom, Benjamin. **Taxonomy of education objectives the classification of educational Goals handbook I : Cognitive domain**. New York : David Mckay, 1972.
- Butler, Jerry E. **A process for effective graphic design curriculum development**. Ph. D. Dissertation. The University of Wisconsin-Madison. (Online). Available : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=742564931&SrchMode=1&s>, 1995.
- Cronbach, Lee J. **Essential of Psychological Testing**. 3rd ed. New York : Harper Row, 1970.
- Crow, A. W. **Introduction to Education**. New Delhi : Eurage Publishing House, 1980.
- Dack, Gail Hymel. **Effect of content-based curriculum on beginning middle school ESL tudents : An examination of gender differences and vocabulary in science and social studies**. Ed.D. Dissertation. University of Houston. (Online). Available : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=739323931&SrchMode=1&s>, 1996.
- Gagne', Robert M. **The condition of learning and theory of instruction**. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1977.
- Gagne', Robert M. And Leslie Briggs. **Principles of Instructional Design**. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1974.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education**. New York : McGraw Hill, 1973.
- Lee, Yonghwan. **Toward a new concept of local curriculum**. Ph.D. Dissertation Louisiana State IndianaUniversity. (Online). Available : <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=742878201&SrchMode=1>, 1995.
- Neagley, Ross L and Dean Evans N. **Handbook for effective curriculum development**. New Jersey : Prentice – Hall, 1967.
- Nunnally. J.C. Jr. **Test and measurement**. New York : McGraw – Hill, 1959.
- Oliva P.F. **Developing the curriculum**. Boston : Little, Brown and Company, 1982.
- Rosenburg. M.J and C.I. Hovland. **Attitude – organization and change**. New Haven : Yale University Press, 1963.
- Sax, G. **Principle of educational and psychological measurement and evaluation**.

- Belmont : Wadsworth, 1980.
- Saylor, J.G. and W. M. Alexander. **Planning Curriculum for School**. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1974.
- Shaver, James and Harold Berlak. **Democracy, Pluralism, and the Social Studies**. Boston : Houghton Mifflin, 1968.
- Shaw, M.E. and J.M. Wright. **Scaler for the measurement of attitude**. New York : McGraw – Hill, 1967.
- Stufflebeam, Daniel L. **Educational Evaluation and Decision Making**. Illinois : Peacock Publisher, 1977.
- Taba, Hilda. **Curriculum development : Theory and Practice**. New York : Harcourt, Brace and World, 1962.
- Triandis, H.C. **Attitude and attitude change**. New York : John Wiley and Sons, 1971.
- Tyler, Ralph W. **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago : University of Chicago, 1950
- Vivian, Ota Wang. **Curriculum development and cognitive style : cultural competency ingenetic counsring**. Ph. D. Dissertation. Columbia University. (Online). Available: <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=742115031&SrchMode=1>, 1995.
- Wheeler, D. K. **Curriculum Process**. London : Universisty of London Press, 1974.
- Wither, Sarash E. **Local curriculum development and place-based education**. (Online). Available : [http:// thailis.uni.th/dao/detail](http://thailis.uni.th/dao/detail). Nsp, 2000.